

ГРОБЪ и РУЖА.

[По Виктору Хуго]

Гробъ рече къ руйной ружи,
 Кадъ роса е' тобомъ е' дружи,
 Шта ради е' нъомъ Аморовъ цвѣтъ?

Цвѣтъ пыта на то гроба
 Шта радишь изъ твогъ роба
 Кадъ ты му свежешъ земный летъ?

Садъ ружа одговара.
 Изъ росе мирисъ ствара
 Одъ амбре чимъ мирисе гай!

А гробъ: изъ мога крыла
 Я шилѣмъ ружо мила
 Пречистогъ Ангела у рай!

А. Андриѣ.

ПО'ОДИ МЕСОПУСТА.

Нешто шале а нешто и збия.

Уморенъ и утруѣнъ као да самъ два дана
 ловъ ловіо по Велебиту, лежа ютромъ у чи-
 сту средѣ на дугой софи, те непрестано
 жельно очекива на санакъ, кои ме веѣь два
 дана ни е по'одио. Жельный санакъ, као да
 ми се осветити желіо, што самъ га у време
 поклада' презирао, бежао е одъ мене садъ.
 Глава ми быяше пуна балова, у ушине зуяше
 минайновіи валцеръ, а предъ очима летише

ми весели играчи. Немогавши заспати, ста-
 до се розмышлявати, колике самъ жертве ле-
 тосъ богу Месопусту принеа, и како ми ий
 онъ богато наплати. Па сада, да се съ
 нѣимъ опростимъ. съ нѣимъ, кои ми толи-
 ко веселя принесе, тако повольо живце
 ми уздрма, толико красни анѣло у наручя
 ми доведе. — О немили poste (коризма?)
 — помысли у себи — зашто те Богъ
 створи!

Садъ неко закуца на врата, а я зеваю-
 ћи шакомъ уста покри, врь ми се разязише
 као да ће се разцепити и повичемъ „унутра!“

У собу уѣе чудно обученъ човекъ. Я
 га упитамъ шта е? шта жели? А онъ ми
 одговори, да е онъ Месопустъ и да ми е са
 своіомъ дружиномъ дошао подворенѣ учинити.
 „Па где вамъ е дружба?“ упитамъ га. Чека
 ме на полю — одговори — ако дозволите,
 одма ћу ю у собу довести.“ — Я драге во-
 лѣ на то пристадо, радуоѣи се, што ћу у
 тако красной дружбини покладе свршити.
 У то се и врата отворише, а хрпа чудны
 утвора навали у собу. „Аха! реко я, то е
 машкарада; скин'те само те личине [ларве]
 да се по вољи забавлямо. — „Ово ни е ма-
 шкарада господару — одазва се Месопустъ
 — та знате, да се наше владанѣ ючеръ свр-
 шило. Ово су моя деца и роѣаци. Шта? ел'
 могуѣе? — повика я на непознатога — па
 шта вы кодъ мене желите?“ — „Деца моя
 доѣоше да вамъ захвале, што сте ий вашегъ
 пріятельства удостоили.“ „Я пріятель ове
 ваше деце? Та я никог' овде непознаемъ?“

— Ха, ха, та вы се шалите. господине, погледайте мало болѣ дружбу мою, и уверите те се, да сте вы стари знанцы.

Бришући дремајуће очи ближе приступимъ, да госта мога болѣ упознамъ. Онъ ми се изъ далека чиняше несташанъ, вижлявъ младињ, непрестано вртећи се; но садъ видо, да е то у зеленомъ капуту обученъ стараць съ мршавымъ лицемъ, съ упулимъ очима и бѣлавоиъ главоиъ. „Господине реко госту — Вы са мноиъ шалу проводите. Та я добро знамъ, до е Месопустъ младињ у цвету, коиъ се руже на лицу румене.“ —

Есть, у време поклада, ербо сва кий онда личину носи. да ли одъ воска или одъ руменила. Уосталомъ тако, као што ме видитъ, живимъ я већ више столећа, и неверуемъ да самъ тако ружанъ, као што се вама чини, ерѣ девоике сваке године за мноиъ уздишу. Познато ми е да против ика имамъ: я ий презиремъ, ербо самъ осведоченъ, да већа страна света мене почитуеи обожава. И вы господине спадате међу моѣ почитателѣ, зато самъ за пристойно нашао, да пре него се съ моима пријнима опростимъ, и васъ посѣтимъ, те мене и мою родбину и у будуће пријательство препоручимъ.

Я му ово обећа, и садъ разпитивати стадо поедине особе рода нѣгова.

„Ево господичне Моде моѣ люблѣне кѣри“ — настави Месопустъ и мени се поклони сайно одевена Дама. Имала е одело шарено, као турскій филимъ, и танано као паучина. На коврчистой глави трептила е перяница одъ паунова перя. Но куку леле! Безобразный ветаръ дуну на мало отворена врата, разбаци рукавъ Дами одъ танана одеда, и я подъ нѣомъ угледа — подерану кошулю. — Месопустъ ни е зато ни марю негъ продужи речъ:

„Ево госпође Лихвенице (Wucherin) рече затимъ гостъ, показуючъ на ружну крезубу бабу, коя до нѣга сгаяше. Она у подераномъ оделу беше и носяше подъ пазуву завежляй, изъ когъ су свакояке летнѣ оправе вириле, а у левой руци држала е кесу напунѣну новцемъ.

„Да ми кумица ни е, примети шальиво Месопустъ. прозвао бы ю жедномъ пиваицомъ, што се крвло мойи почитателя напая, а сынъ иой гладуе. Ево само гледайте кукавицу.“

Бацимъ око на страну и угледамъ младиња доста лепо обучена; но Фракъ му е о леђи висю, као да ни е нѣговъ. Главу е къ земљи оборю, а очи се ни е подићи усудио одъ стра предъ немиломъ майкомъ.

Онъ се Дугъ звао. Я га стадо жалити, но у тай парѣ етоти некогъ несташногъ момчета, нудећи га часъ съ картама а часъ съ чашомъ. Ово е Разникуба быо. Докъ ий е баба гледала мирно стояше, но чимъ се мало она измаче, а они се са стране нѣой ругаше.

„Нека васъ Ђаво носи“! — помисли у себи — и стадо се е некомъ женскомъ главоиъ забавляти; о коіой лако ми не беше погодити, да ли е девоика ил' жена? Лепа е была, то е истина, но почемъ самъ ю дуже мотрио, нинайманѣ ме не обузе оно свето почитованѣ, коѣ онда осећамъ, кадъ обично девоици очи гледамъ. Нѣзина лепота као да е за васъ целый светъ позывъ быо. Око иой ватрено севало, снѣжне се голе прси разблудно волновале, у мени е све задрктало и већ самъ мыслио, да һу ю загрлити кадъ ми Месопустъ проговори:

„То е моя књи „Невиноость“ (Unschuld) рече, казуюћи ми поносито на женску.

— Невиноость?! ушита я.

„Бывша, бывша одговори Месопустъ. Я нетрпимъ, да моя књи, еднако име са простакинѣомъ носи, тако се отпре звала, него се садъ именовъ и послованѣмъ одъ други одликуе.“

„Да, да, голубице моя!“ поче иой затимъ говорити, милуюћи ю „ты си ми лепакъ, ты си ми птица; съ коіомъ вабимъ и ловимъ. Колику гомилу сестара прибави она мени!“

Я упаци затимъ множину невольны, жалостны и изплаканы девоика — све то жертве Месопуста,

Садъ ми представе госпою Болестъ и нѣзину многобройну родбину. Ала вамъ радость беше гледати те юнаке и дѣве по

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

избору као што: Назебъ, Кашаль, две сестрице Главо — и Ногоболю; Отокъ очію, и друге драге маленкости! Но по-найболъ ми се допаде витка нека девојка, коју зваше Сувоболу; мило ю погледа-ти беше: еръ была в танана као свећа, бле-да као свећа.

Већ ми се ово сматраѣ досади, бацнмъ очи острагъ и станемъ дрктати као, да ме в попала грозница. Шта мыслите господо, да самъ онде видію?

— Смрть; као да ю в тко за данъ верны душа насликовао. Зато умоли одма Г. Месонуста, да се што пре одъ мене са своимъ грознымъ дружствомъ удали, и да се дотле баремъ неповрати на землю. — Докъ не бы све оно, што самъ видію, заборавію.

А ти садъ кажи; драги Читателю; бли то была шала или збили?

ЛЮБАВЪ ИСТИНОГЪ СРЦА.

Већ в више сатій прошло, како самъ іюй съ Богомъ остай реко, а іюштъ се ра-стати не могосмо: снѣжне су іюй руке у мо-нна дрктале, сузнмъ взоромъ у очи самъ іюй пилью, рѣшеніе себе судбе вољи под-вргнути и прве любви ружичне ланце ра-скидати, тврдо в стаяло.

— Милоше, проговори она на сатъ по-казиваюћи, гледай време, како тече!

— Поноћ в прошла — о Θεодоро! до-пусти ми да іюштъ вданъ срећанъ четвртъ часа у кругу твоѣмъ провести могу, іюштъ в-данъ четвртъ часа, кои ће ми у овомъ живо-ту послѣдній, — срећанъ! — быти.

Θеодоре вреле сузе су ми на руке капля-ле дрктао сѣмъ; еръ ми в чиста сузна ро-са руке квасила.

Іюштъ ме в вданпутъ на време опоме-нула: у одсудителномъ часу она в више присутствія духа имала него я. — Θεодора в устала, руке изъ мои мирно в изплела, су-зе су іюй сасушене были, гласъ іюй ніе дрк-тао кадъ в говорила:

— Любимъ те чистомъ и светомъ любя-влю; пламень овай никаква завистъ угасити

не ће; повинуймосе судби; даће Богъ болъ дане.

Нисамъ имао доста снаге речи прого-ворити, вцаюћи растали смо се. Не, она мене никадъ любила ніе, овако самъ у себи размышлявао- кући идући, како бы могла тако спокойна быти садъ, кадъ самъ в по-слѣдній путъ срцу прегрлію; та она в вдва неколико капій суза пролила.

Кући самъ доспео, и наново прочитамъ юче добывъ по писмо;

„Милоше! нема више надежде“ юче ми отаць овако проговори: „край ми є! Пла-меновиѣ те люби, аль узео в на умъ, да си ерце твое другомъ поклонила. Новце кое ми в позаймію, неприятельскій садъ иште. Овомъ ніе другій узрокъ, него твоя справъ нѣга ладноћа, ако му не дашъ надежде про-пао самъ; еръ безънѣговы новаца пасти мо-рамъ. Говори, Оца ћешъ избавити, иль ћешъ га оставити? говори!! —

Бсамъ ли могла размышлявати, ? и ты, кои ме любишъ, бы — ли ми мого советовати, да срећу мою несрећомъ Оца купимъ? за-иста не! жертвовала самъ себе, жали ме; еръ моя в већа несрећа, ты ћешъ ме из-губити, аль слободанъ оставшъ, а-я? мо-рамъ се тебе одрећи, и онога быти, кога не любимъ. Сутра ћу са Оцемъ у Б... пу-товати, ди на насъ Пламеновиѣ чека, до-вече ћу сама быти, доћи, да те као слобод-на іюштъ вданъ путъ видимъ, Θεодора.

Не! немо гу се тужити, Отчиногъ свое-любія в жертва. — Сретніе дане очекивати не могу: та Пламеновиѣ в само 50 година — Другій данъ у П самъ цуговао.

II.

Три месеца су прошла већ како смо се растали, три месеца коя самъ у путова-нію провео. — Туга ми в растла. Изъ мећ тогъ времена Θεодора в бадава трудила се изнаћи начинъ, коимъ бы се любви лепъ санъ у дѣйствіе привести мого. — Пламе-новиѣ се у Хамбургу бавію, а я се у Оте-чество вратимъ. Пламеновиѣ кадъ в чуо, да самъ у Отечеству, пише Θεодори, да одма у Хамбургъ къ нѣму иде, она, ма да

е слаба была, жельи мужа се опетъ повиновала. Нико в пратио ние, окромъ Юлке, кою в Отаць Θεодоринъ као сироче къ себи узео. Юлка в одъ давна опасной некой болести подложена была, коя садъ у путу свомъ силомъ на болестницу нападне, и животъ ѿой на првомъ конаку, у некомъ сеоцу угаси.

Другій данъ у собу уѣ сеоскій бележникъ са неколико судейски людій, и овако поведе разговоръ са Θεодоромъ:

„Господична, ваше име?“

„Юлка“

„Другогъ имена немате.“

„То ми вѣдно име; јоштъ кодете сирота самъ остала, и воспитавана са добромъ мојомъ Госпојомъ, кою в садъ смртъ одъ мене отргнула. — Она ме в любила к'о свою душу, садъ в свомъ мужу у Хамбургъ путовати морала.“

Бележникъ в све речи Θεодорине забележио и опетъ в саму съ мртвомъ другарицомъ оставио. — Погребъ се јоштъ тай данъ сврши.

Едно вече самъ замышлѣнъ у мојой собицы седіо, кадъ в данъ у јпунце замонтанъ човекъ у собу ми ступи; на пытанъ, ко в? јпунце и шеширъ, са себе сбаци, и я Θεодору упознамъ; по краткомъ грленю она проговори:

„Милоше! любишь ли ме јоштъ? и желишь ли мени живити? ако в тако, а ти се спремай, поштанска кола на насъ чекаю већъ, и сутра намъ в Угарска за леѣи.“

Међъ Швайцскимъ долинама бели се вдна усамлѣна кућица, са стране вдне жалостна врба по гробу гранчице простире, гробъ в тай Θεодоринъ, а кућица в мое обиталице, у коимъ самъ десетъ само година са Θεодоромъ срећне проводіо дане.

(са Маѣарскогъ) Б. Ав.

ПАРІЗКА СУДЕЙСКА СЦЕНА.

Еданъ Дунѣринъ, пре войникъ бывшій буде у Парізу предъ Судейску Полицію доведенъ, зато, што в ноју предъ Штатуомъ Наполеоновомъ спектакель правіо.

Президентъ. Шта в вамъ повода да ло ноју люде у нѣовомъ спаваню узнемиривати?

Дунѣринъ. То в была туга.

Презид. Каква туга?

Дунѣр. Права истина, да в она узрокъ была, те самъ се я опіо.

То в было оногъ дана, кадъ в мой Царъ преставіосе, и да самъ онда велику тугу осѣтио, то ми мыслимъ, одреѣи неѣете. Туга дакле стегне желудаць, на кои кадъ се неколико чаша вина, успе, не добыю места, и тако онда попнусе у главу, као што се и мени догодило.

Презид. Али Вы сте јоштъ вданпуть за таково исто преступленіе предъ судомъ были.

Дунѣр. Бств истина, и то в было онда, када в пепео Цара натрагъ у Парізъ донешенъ. И тада в радостъ была узрокъ, што самъ се я опіо; ербо и радостъ стеже желудаць.

Судъ осуди досетљивогъ Дунѣрина, да буде осамъ дана затворенъ.

ШКОЛСКА ВѢСТЬ.

Отъ стране нашегъ школскогъ Фонда управляюще Депутацие съ благодарношю даесе на знанъ; да су слѣдуюца ГГ. на умноженіе вышеломенутогъ Фонда изъ чисте свое къ Народномъ воспитаню и просвѣщеню ревности добровольно приложили; као: Ђорѣ Николчъ, Учитель Байскій, годишнъ 10. Фор. у шайну; — Андрей Сумеонъ, Уч. Чанадскій 30 фор.; — Василій Сумоновичъ, Уч. Торнянскій 5 фор.; — Стефанъ Фехійръ, Уч. Гурахонцскій 2. фор. и 30 кр.; — Самуналь Крестичъ, Уч. Петровоселскій, годишнъ 5 фор.; — Григорій Јорговичъ, Уч. Карловскій 2. фор. 48. кр.

Скоротеча излази у седмици 2 путъ, Четверкомъ и Недельомъ; цена му в како за овдашнъ тако и за стране Предчисленике за полъ године 4 фор. у сребру. Предчислитисе може на свакој ц. кр. Пошти, и у Пешти кодъ Издавателя, у Бедемской улици (Waste Gasse Nro. 349.)

Издаватель Димитрій Јовановићъ.

У ПЕШТИ словима Баймеловићъ.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА